

فصل سوم

روش شناسی پژوهش

روش‌شناسی پژوهش به عنوان روشن‌کننده‌ی مسیر، به پژوهشگر کمک می‌کند که برای رسیدن به هدف که همان پاسخ به سوالات است، گام بردارد (جدول (۱-۳)). روش‌شناسی تحقیق حاضر بر اساس پیاز پژوهش^۱ ساندرز و تکمیل شده‌ی آن توسط دانایی فرد و همکاران انجام می‌شود (Saunders, Lewis, & Thornhill, 2018) (Saunders, et al., 2018) (دانایی فرد، ۲۰۱۹) (دانایی فرد & امامی، استراتژی‌های پژوهش کیفی: تاملی بر نظریه پردازی داده بنیاد، ۱۳۸۶) (دانایی فرد، الوانی، & آذر، روش‌شناسی پژوهش کمی در مدیریت: رویکردی جامع، بهار ۱۳۹۸) (دانایی فرد، الوانی، & آذر، روش‌شناسی پژوهش کیفی در مدیریت: رویکردی جامع، بهار ۱۳۹۸)؛ بر اساس این مدل از درونی‌ترین لایه که فلسفه تحقیق است به سمت بیرونی‌ترین لایه که ابزارهای گردآوری داده است، حرکت می‌کنیم.

جدول ۱-۳: اهداف و سوالات پژوهش

اهداف	سوالات
طراحی یک مجتمع مسکونی با رویکرد زمینه‌گرایی در شهر چابهار.	چگونه می‌توان یک مجتمع مسکونی با رویکرد زمینه‌گرایی در شهر چابهار طراحی کرد؟
دستیابی به اصول زمینه‌گرایی در طراحی یک مجتمع مسکونی چگونگی ترکیب اصول زمینه‌گرایی در غالب عناصر کالبدی و معماری در طراحی یک مجتمع مسکونی با رویکرد زمینه‌گرایی	شاخص‌ها و اصول طراحی معماری زمینه‌گرا در طراحی مجتمع مسکونی کدامند؟

۱-۲ - لایه‌های روش‌شناسی تحقیق

بنابر آنچه گفته شد؛ ۷ لایه‌ی پیاز پژوهش از درونی‌ترین به بیرونی‌ترین لایه شامل مبانی فلسفی پژوهش، جهت‌گیری پژوهش، رویکرد پژوهش، روش‌شناسی پژوهش، روش گردآوری داده‌ها، راهبردهای پژوهش، اهداف پژوهش، ابزارهای گردآوری داده‌ها به شرح زیر است:

¹ Research Onion

۲-۱-۱ مبانی فلسفی پژوهش

در یک زمینه تحقیقاتی، اصطلاح «پارادایم» سیستمی از ایده ها یا جهان بینی را توصیف می کند که توسط جامعه ای از محققان برای تولید دانش استفاده می شود. این مجموعه ای از مفروضات، استراتژی های تحقیقاتی و معیارهای سختگیری است که توسط آن جامعه به اشتراک گذاشته می شود، حتی بدیهی تلقی می شود. سه پارادایم اصلی پژوهش، پارادایم های پژوهش تجربی-تحلیلی، تفسیری و انتقادی هستند (Fossey, Harvey, McDermott, & Davidson, 2002) که با توجه به موضوع پژوهش حاضر، مبانی فلسفی انتخابی، تفسیرگرایی^۲ و با تاکید بر معرفت شناسی^۳ زمینه گرایی^۴ و هستی شناسی^۵ واقع گرایی^۶ است؛ زیرا هدف اصلی پژوهش حاضر درک و تبیین ارتباط میان طراحی معماری و زمینه ی محلی چابهار است و نیاز به شناخت دقیق بافت فرهنگی، اقلیمی و اجتماعی شهر دارد و همچنین به محقق اجازه می دهد تا برای مسئله تحقیق چندین دیدگاه داشته باشد و جهان را از دید شرکت کنندگان ببیند (Denzin & Lincoln, 2017) و بیشتر به متغیرهای عمیق و عوامل مرتبط با یک زمینه بپردازد. تفسیرگرایی انسان را با پدیده های فیزیکی متفاوت می داند؛ زیرا با این فرض که انسان را نمی توان به روشی مشابه پدیده های فیزیکی کاوش کرد، عمق بیشتری در معانی ایجاد می کند و تفاوت هایی مانند فرهنگ ها، شرایط و همچنین زمان هایی را که منجر به توسعه واقعیت های اجتماعی مختلف می شود، در نظر می گیرد و درک عمیقی از زمینه های خاصی مانند مطالعات بین فرهنگی، عوامل مؤثر بر توسعه معین از طریق جمع آوری و تفسیر داده های کیفی که منجر به بینش عمیق و نتیجه گیری می شود که ممکن است با دیگران متفاوت باشد، فراهم می کند (Alharahsheh & Pius, 2020).

پژوهش حاضر با توجه به اینکه رویکرد مطالعه ی موردی را پیش می گیرد، دیدگاهی زمینه ای دارد. در دیدگاه زمینه گرایی دانش و معرفت امری وابسته به زمینه، فرهنگ، اقلیم، و شرایط اجتماعی است و معیارهای معرفت و توجیه با زمینه و بافت تغییر می کنند. بنابراین، شناخت اصول معماری زمینه گرا در طراحی مجتمع مسکونی در چابهار، مستلزم درک عمیق از زمینه ی محلی، سنت های فرهنگی، ویژگی های اقلیمی و رفتارهای انسانی بومی است. در این رویکرد،

² Interpretivism

³ Epistemology

⁴ Contextualism

⁵ Ontology

⁶ Realism

شناخت نسبی، چندلایه و وابسته به تفسیرهای گوناگون از محیط است و پژوهشگر در فرآیند شناخت، خود به عنوان بخشی از سیستم معناپردازانه تلقی می‌شود و زمینه‌گرایی مبتنی بر ذهن^۷ فاعل را می‌سازد (براور & میری، ۱۳۸۰). هستی‌شناسی واقع‌گرایی نیز بر این نکته تأکید می‌کند که واقعیت‌های معماری و محیطی در چابهار، مفهومی یگانه و ثابت ندارند و از طریق برداشت‌ها، تعاملات و معانی خلق‌شده در بستر فرهنگی و اجتماعی شکل می‌گیرند (مودن زاده & موسوی کریمی، ۱۳۹۶). به صورت کلی واقعیت، متکثر و چند بعدی است و به واسطه‌ی مشارکت افراد و تعامل با محیط، معنادار می‌شود.

۱-۳-۱ جهت‌گیری پژوهش

جهت‌گیری این پژوهش، کاربردی است. در پژوهش‌های کاربردی، هدف اصلی، یافتن راهکارها و ارائه‌ی نتایج عملی برای حل مسائل واقعی در بسترهای مشخص است. این نوع پژوهش، در پی تولید دانش برای کاربرد مستقیم در عمل است (خاکی، ۱۳۸۲) و نتایج آن می‌تواند به بهبود کیفیت محیط زیست انسانی، ارتقاء کیفیت طراحی معماری و حفظ هویت بومی منجر شود. به صورت کلی، این نوع پژوهش در پی درک مسئله اجتماعی است و می‌خواهد برای دست زدن به اقدام اصلاحی به خط‌مشی‌گذاران، رهنمودهای موثقی را ارائه دهد و هدف آن تأمین دانش موردنیازی است که فوراً بتواند برای خط و مشی‌گذارانی که در پی حذف یا کاهش یک مسئله اجتماعی هستند، مفید واقع شود (Saunders, Lewis, & Thornhill, 2019).

محققان کاربردی معمولاً به دنبال حل سؤالات بزرگ و بی‌پاسخ در مورد جهان و جامعه نیستند. در عوض، هدف آن‌ها تولید پاسخ ساده برای حل مشکلات خاص است. در پژوهش پیش رو پاسخ به تمامی سؤالات در جهت کاربردی و توسعه‌ای انجام می‌شود.

در این پژوهش، هدف، صرفاً توسعه‌ی نظریه‌های معماری زمینه‌گرا نیست، بلکه کاربرد عملی اصول زمینه‌گرایی در طراحی کاربری مختلط مجتمع مسکونی-تجاری در شهر چابهار است. پژوهش، بر مبنای تحلیل شرایط زمینه‌ای (اقلیمی، فرهنگی، اجتماعی) به ارائه‌ی راهکارهای طراحی می‌پردازد که در پروژه‌های معماری واقعی قابل استفاده باشد.

⁷ Subject-based Contextualism

۱-۴ رویکرد پژوهش

تحقیقات موردی به علت فرصت بررسی باز، قادر به استخراج روش های استقرایی است که هدف آن تیوری سازی و ایجاد فرضیه و نه صرفاً آزمون آن ها است (دانایی فرد، الوانی، & آذر، روش شناسی پژوهش کمی در مدیریت: رویکردی جامع، بهار ۱۳۹۸) (دانایی فرد & امامی، استراتژی های پژوهش کیفی: تاملی بر نظریه پردازی داده بنیاد، ۱۳۸۶) (دانایی فرد، الوانی، & آذر، روش شناسی پژوهش کیفی در مدیریت: رویکردی جامع، بهار ۱۳۹۸). به صورت کلی استدلال استقرایی از جز به کل حرکت می کن که در تحقیقات کیفی متداول است و بر موارد خاص و جزئی متمرکز است و ممکن است براساس این موارد، تعمیم آزمایشی ایجاد کند، که برای تأیید یا رد آن نیاز به تحقیقات بیشتر دارد (فرج شوشتری پور، ۱۳۹۵).

استقرا به تعمیم نتایج فراتر از مشاهدات موجود مربوط می شود. به طور مثال، مشاهده می کنیم که همه کارمندان در یک مکان خاص دارای اتومبیل هستند و نتیجه می گیریم که همه کارمندان شرکت صاحب اتومبیل هستند که این مبنای تحقیقات استقرایی است. در این پژوهش ما مشاهدات (همچنین اسناد و مدارک و ثبت عکس) را می گیریم و به دنبال الگوهایی در داده ها می گردیم، یعنی روابط بین زمینه ی حاضر (شهر چابهار) را در نظر می گیریم (Woo, O'Boyle, & Spector, 2016) و به صورت کلی به سوی استخراج الگوها، مفاهیم و اصول کلی پیش می رویم. در این شیوه، به جای آزمون فرضیه های از پیش تعیین شده، پژوهشگر تلاش می کند از دل داده های تجربی و تحلیل زمینه ای، درک عمیق و تئوری های بومی استخراج نماید (Jebb, Parrigon, & Woo, 2017) (Thomas, 2003). با توجه به موضوع پژوهش حاضر که بر طراحی مجتمع مسکونی-تجاری با رویکرد زمینه گرایی در شهر چابهار متمرکز دارد، پژوهشگر با تحلیل دقیق ویژگی های اقلیمی، اجتماعی، فرهنگی و کالبدی بستر و همچنین تفسیر داده های میدانی، به اصول و شاخص های طراحی زمینه گرا دست می یابد. در نتیجه، این پژوهش ماهیتی کیفی، تفسیرگرایانه و استقرایی دارد.

۱-۵-۱ صبغه پژوهش

هدف تحقیق کیفی پرداختن به سوالات مربوط به توسعه درک معنا و ابعاد تجربه زندگی و دنیای اجتماعی است و یا همان تلاشی برای درک باورها، تجربیات، نگرش ها، رفتار و تعاملات افراد است (Pathak, Bijayini, & Kalra, 2013). مرکز تحقیقات کیفی خوب این است که آیا معانی ذهنی، کنش ها و زمینه های اجتماعی شرکت کنندگان در

تحقیق، همانطور که توسط آنها درک می‌شود، روشن می‌شود یا خیر (Fossey, Harvey, McDermott, & Davidson, 2002). این انتخاب، داده‌های غیر عددی تولید می‌کند. ادغام تحقیقات کیفی در مطالعات مداخله‌ای یک استراتژی تحقیقاتی است که توجه بیشتری را در بین رشته‌ها به خود جلب کرده است. اگرچه زمانی از نظر فلسفی ناسازگار با تحقیقات تجربی تلقی می‌شد، اما اکنون تحقیقات کیفی به دلیل توانایی آن در افزودن بعد جدیدی به مطالعات مداخله‌ای شناخته شده است که تنها از طریق اندازه‌گیری متغیرها به دست نمی‌آید. تحقیقات کیفی در ابتدا در مطالعات روانشناختی مورد استفاده قرار گرفت، زمانی که محققان ارزیابی رفتار انسان را به صورت عددی خسته کننده دانستند.

روش‌شناسی این پژوهش، کیفی و بر پایه‌ی رویکرد تحلیلی-توصیفی است. با توجه به ماهیت موضوع که طراحی یک مجتمع تجاری-مسکونی با رویکرد زمینه‌گرایی در شهر چابهار است، این تحقیق به دنبال درک عمیق از بستر طبیعی، اجتماعی و فرهنگی پروژه است. از این رو، برای گردآوری داده‌ها و تحلیل آن‌ها از روش‌های کیفی استفاده شده است. در این روش‌شناسی، پژوهشگر سعی دارد از طریق مشاهدات میدانی و مطالعه‌ی اسناد (به ویژگی‌های اقلیمی، جمعیتی، فرهنگی محدوده مورد مطالعه در شهر چابهار) به شاخص‌های طراحی زمینه‌گرا دست یابد (Denzin & Lincoln, 2017).

۱-۱-۶ نوع روش‌شناسی

روش گردآوری داده‌ها در این پژوهش، ترکیبی از مطالعات کتابخانه‌ای و مطالعات میدانی است. با توجه به ماهیت کیفی تحقیق و تأکید بر تحلیل ویژگی‌های زمینه‌ای بستر طراحی، داده‌های مورد نیاز از منابع متنوع و به صورت چندمرحله‌ای گردآوری می‌شود.

• مطالعات کتابخانه‌ای

در مرحله نخست، داده‌های نظری مورد نیاز برای شناخت اصول معماری زمینه‌گرا، شاخص‌های طراحی اقلیمی و مبانی نظری مرتبط با زمینه‌گرایی از طریق منابع کتابخانه‌ای جمع‌آوری می‌شود (George, 2008). این منابع شامل کتاب‌های تخصصی در حوزه معماری زمینه‌گرا، طراحی اقلیمی و معماری بومی، مقالات علمی پژوهشی داخلی و بین‌المللی، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های مرتبط، اسناد رسمی، آیین‌نامه‌ها و مقررات مرتبط با طراحی معماری و شهری و نقشه‌های شهری و مستندات رسمی سازمان‌های محلی (مانند شهرداری چابهار) است.

• مطالعات میدانی

تحقیق میدانی یک رویکرد روش‌شناختی برای مشاهده رفتار، تجزیه و تحلیل و توصیف در محیط طبیعی است. تحقیقات میدانی به‌طور سنتی با تحقیقات انجام‌شده در آزمایشگاه‌ها یا محیط‌های دانشگاهی یا تحقیقاتی که صرفاً با تکیه بر داده‌های موجود یا ثانویه انجام می‌شود، در تقابل است (Mısırlı, Bener, Çağlayan, Çalıkı, & Turhan, 2014). این مطالعات شامل بازدیدهای میدانی مکرر از سایت پیشنهادی در فصول مختلف سال و در ساعات مختلف روز، مشاهده مستقیم ویژگی‌های محیطی شامل اقلیم، جهت باد، میزان تابش خورشید، پوشش گیاهی، ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی کاربران محلی، برداشت‌های تصویری و تهیه کروکی‌های تحلیلی از سایت و مصاحبه‌های غیررسمی با ساکنان محلی به منظور درک بهتر الگوهای رفتاری و فرهنگی است.

• داده‌های آماری و نقشه‌ها

به منظور تکمیل اطلاعات زمینه‌ای، داده‌های آماری و نقشه‌های مرتبط با منطقه از مراجع معتبر از جمله معاونت فنی و شهرسازی شهرداری چابهار و سازمان‌های مرتبط گردآوری شده است. این داده‌ها شامل ویژگی‌های اقلیمی و محیطی، نقشه‌های توپوگرافی و کاربری زمین و تصاویر هوایی محدوده‌ی مورد مطالعه است.

۱-۷ استراتژی پژوهش

راهبرد پژوهش حاضر، مطالعه موردی^۸ است. واژه کیس در لغت به معنای مورد، نمونه، سرگذشت و حالت و همچنین به معنای مطالعه، بررسی، پژوهش و تحقیق آمده است. در فارسی از کیس استادی با تعابیر مختلفی همچون مطالعه موردی، نمونه پژوهی، موردپژوهی و قضیه پژوهی یاد شده است. مطالعه موردی به زبان ساده، روشی است که از منابع اطلاعاتی هرچه بیشتر برای بررسی نظام مند افراد، گروهها، سازمانها یا رویدادها استفاده می‌کند و هنگامی انجام میشوند که پژوهشگر نیازمند فهم یا تبیین یک پدیده است (فرج شوشتری پور، ۱۳۹۵) زیرا این امکان را فراهم می‌آورد تا ویژگی‌های محیطی، فرهنگی، اجتماعی و اقلیمی بستر پروژه به طور عمیق و چندلایه بررسی شود. این راهبرد به پژوهشگر اجازه می‌دهد با تحلیل داده‌های میدانی و کتابخانه‌ای، اصول طراحی زمینه‌گرا را به طور دقیق استخراج و در روند طراحی به کار بندد.

⁸ Case Study

بر اساس ادبیات تحقیق، مطالعه‌ی موردی، متمرکز بر زمینه^۹ (چابهار به عنوان بستر طراحی) است و تلاش بر این دارد که از داده‌های داخلی؛ اصول خاص را (Easton, 2010) با جست و جوی معانی و الگوهای نهفته در زمینه‌ی واقعی برای طراحی یک مجتمع مسکونی-تجاری استخراج کند (Rule & John, 2015).

۸-۱-۱ اهداف پژوهش

پژوهش حاضر با رویکرد توصیفی-تحلیلی انجام شده است. در این نوع پژوهش، ابتدا داده‌ها و اطلاعات مربوط به بستر مورد مطالعه (شهر چابهار) گردآوری و توصیف می‌شوند؛ سپس از طریق تحلیل این داده‌ها به استخراج الگوها، شاخص‌ها و اصول طراحی زمینه‌گرا پرداخته می‌شود. هدف از این روند، فهم دقیق ویژگی‌های محیطی، فرهنگی و اجتماعی و تحلیل چگونگی تأثیر این ویژگی‌ها بر فرآیند طراحی مجتمع تجاری-مسکونی است.

با توجه به ماهیت کیفی پژوهش و ضرورت شناخت عمیق از ویژگی‌های زمینه‌ای شهر چابهار، ابزارهای گردآوری داده‌ها در این تحقیق شامل ابزارهای کتابخانه‌ای و میدانی بوده است.

۹-۱-۱ شیوه‌ی جمع‌آوری داده‌ها

بنابر آنچه که در لایه‌ی روش‌های گردآوری داده‌ها گفته شد. در شیوه‌ی ابزارهای کتابخانه‌ای از مطالعه‌ی منابع علمی همچون کتاب‌ها و مقالات مرتبط و همچنین نقشه‌ها و اسناد رسمی استفاده می‌شود. ابزارهای میدانی شامل مشاهده‌ی مستقیم سایت مورد مطالعه، برداشت میدانی و حتی عکاسی استفاده می‌شود.

۱-۳-۱ روایی و پایایی داده‌ها

روایی در پژوهش کیفی به معنای میزان دقت و صحت یافته‌ها در بازنمایی واقعیت است. باید توجه داشت که مطالعه‌ی موردی امکان تعمیم همه‌ی یافته‌ها و داده‌ها را فراهم نمی‌سازد، زیرا بر روی یک مورد که همان طراحی یک مجتمع تجاری-مسکونی با رویکرد زمینه‌گرا در شهر چابهار تمرکز دارد. همچنین اعتبار درونی آن با توجه به اینکه پژوهش برای یکبار انجام می‌شود، فاقد اعتبار درونی است، زیرا روابط علی را مورد شناخت و تحلیل قرار نمی‌دهد و بنابر رای پژوهشگران مطالعه‌ی موردی برای مراحل ماقبل تجربی پژوهش مفید است، خصوصاً که هنوز این مجتمع تجاری-مسکونی ساخته نشده است. دقیقاً همین ویژگی‌ها نشان دهنده‌ی کاربردی بودن این پژوهش برای شهر

⁹ Context

چابهار است و میتوان با در نظر گرفتن اعتبار درونی^{۱۰}، وابستگی^{۱۱}، تایید پذیری^{۱۲} و قابلیت تعمیم پذیری^{۱۳} در جهت نزدیک شدن به روایاتی و پایایی قدم برداشت (Guba & Lincoln, 1994) (جدول ۳-۲). این نکته قابل ذکر است که تایید نهایی روایی و پایایی داده ها با نظر استاد راهنما انجام می شود.

جدول ۳-۲: استراتژی ها در جهت نزدیک شدن به روایی و پایایی (نگارنده)

روایی و پایایی	اقدامات لازم	مرحله ای که باید اقدامات انجام شود
اعتبار درونی	- داشتن بازدیدهای میدانی در فصول و ساعات مختلف روز از سایت - انجام مقایسه‌ی داده‌های حاصل از منابع مختلف - ثبت کردن دقیق مشاهدات با استفاده از عکاسی، کروکی و یادداشت‌برداری - بازبینی کردن یافته‌ها با استاد راهنما جهت تطبیق با چارچوب نظری	- نوع - جمع آوری داده - جمع آوری داده - هماهنگی با استاد راهنما
وابستگی	- تنظیم کردن ساختار مشخص در گردآوری و تحلیل داده ها - بایگانی کردن تمام اسناد میدانی (تصاویر، کروکی‌ها، نقشه‌ها) برای رجوع احتمالی	- نوع و جمع آوری داده - جمع آوری داده
تایید پذیری	- تحلیل کردن داده ها داده‌ها بر اساس مشاهدات واقعی و استدلال منطقی و نه فرضیات ذهنی برای افزایش عینیت و جلوگیری از سوگیری شخصی پژوهشگر	- تحلیل کردن داده ها و هماهنگی با استاد راهنما
قابلیت تعمیم	دقت کردن در توصیف ویژگی‌های اقلیمی، اجتماعی، فرهنگی و کالبدی شهر چابهار و شرایط بستر طراحی	- تحلیل داده ها

۴-۱- قلمرو پژوهش (مکانی، زمانی، موضوعی)

قلمروی پژوهش حاضر در سه بخش مکانی، زمانی و موضوعی به شرح موارد زیر است:

¹⁰ Credibility

¹¹ Dependability

¹² Confirm-ability

¹³ Transferability

۴-۱-۱ قلمرو مکانی پژوهش

قلمرو مکانی این پژوهش، شهر بندری چابهار در استان سیستان و بلوچستان است. چابهار در امتداد سواحل مکران، به عنوان یکی از مهم‌ترین مناطق استراتژیک جنوب شرق ایران، در سال‌های اخیر به دلیل موقعیت ممتاز جغرافیایی و ظرفیت بالای توسعه اقتصادی، مورد توجه سرمایه‌گذاران و برنامه‌ریزان شهری قرار گرفته است (عظیمی، شیرازی زاده، & رحیمیان، ۱۳۸۹). این شهر با ترکیبی از میراث فرهنگی غنی، تنوع قومی، اقلیم گرم و خشک و روند سریع شهرنشینی، بستری منحصربه‌فرد برای طراحی معماری فراهم کرده است. چالش اصلی طراحی در این منطقه، ایجاد تعادل میان مدرنیته و سنت، و نیز هم‌راستایی با بافت اجتماعی و فرهنگی بومی است (خازنی & علیمحمد، ۱۳۹۴).

۴-۱-۲ قلمرو زمانی پژوهش

پژوهش حاضر در بازه‌ی زمانی سال‌های ۱۴۰۴-..... هجری شمسی انجام گرفته است. در این بازه، اطلاعات میدانی از سایت پیشنهادی در فصول مختلف سال و در ساعات مختلف روز جمع‌آوری شده‌اند. همچنین بررسی اسناد و آمارهای شهری مربوط به برنامه‌های توسعه‌ای چابهار از منابع رسمی و معتبر به‌روز انجام شده است.

۴-۱-۳ قلمرو موضوعی پژوهش

قلمرو موضوعی این پژوهش، طراحی معماری با رویکرد زمینه‌گرا است، با تمرکز بر طراحی یک مجتمع تجاری-مسکونی متناسب با زمینه‌های اقلیمی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی چابهار. هدف اصلی، استخراج شاخص‌ها و اصول طراحی زمینه‌گرا و به‌کارگیری آن‌ها در فرآیند طراحی پروژه‌ای است که هم نیازهای معاصر را برآورده سازد و هم به هویت و بافت محلی وفادار بماند (مهدوی نژاد، بمانیان، & خاکسار، ۱۳۸۹).

۵-۱- جمع بندی

با توجه به اهداف این پژوهش که طراحی یک مجتمع تجاری-مسکونی با رویکرد زمینه‌گرا در شهر چابهار است، روش‌شناسی تحقیق با ماهیت کیفی و با اتکا بر فلسفه‌ی تفسیرگرایی و معرفت‌شناسی زمینه‌گرا انتخاب شده است. هستی‌شناسی پژوهش مبتنی بر واقع‌گرایی است که بر وجود چندلایه و زمینه‌محور واقعیت‌ها تأکید دارد. جهت‌گیری پژوهش کاربردی است، چرا که هدف اصلی ارائه‌ی راهکارهای عملی برای ارتقاء کیفیت طراحی معماری در بستر محلی چابهار می‌باشد. رویکرد پژوهش استقرایی است، به این معنا که پژوهشگر از داده‌های میدانی و مشاهده‌شده حرکت کرده و به استخراج اصول و شاخص‌های کلی طراحی دست یافته است. راهبرد اصلی تحقیق، مطالعه‌ی موردی است

که از طریق تحلیل عمیق ویژگی‌های اقلیمی، فرهنگی، اجتماعی و کالبدی سایت موردنظر، اصول طراحی زمینه‌گرا را استخراج کرده است. داده‌ها از طریق مطالعات کتابخانه‌ای (بررسی منابع نظری و اسناد رسمی) و مطالعات میدانی (مشاهده‌ی مستقیم، برداشت محیطی و ثبت عکاسی) گردآوری شده است (جدول (۳-۳)).

در نهایت، با تحلیل داده‌های گردآوری‌شده به روش کیفی، شاخص‌های طراحی زمینه‌گرا مناسب بستر شهر چابهار استخراج و در طراحی پروژه لحاظ گردیده است. این روش‌شناسی امکان درک عمیق، معنادار و زمینه‌محور از محیط پروژه را فراهم ساخته و به تحقق اهداف تحقیق یاری رسانده است.

حدول ۳-۰: روش تحقیق پاسخ به پرسش‌های پژوهش

پرسش‌ها	اهداف	مبانی فلسفی پژوهش		جهت‌گیری	رویکرد	صبغه	نوع	استراتژی	هدف	شیوه جمع‌آوری داده‌ها
		هستی‌شناسی	معرفت‌شناسی							
چگونه می‌توان یک مجتمع مسکونی با رویکرد زمینه‌گرایی در شهر چابهار طراحی کرد؟	طراحی یک مجتمع مسکونی با رویکرد زمینه‌گرایی در شهر چابهار.	واقع‌گرایی	زمینه‌گرایی	کاربردی	استقرایی	کیفی	کتابخانه‌ای-میدانی	مطالعه موردی	توصیفی تحلیلی	اسناد و مدارک و مشاهده و ثبت عکس
شاخص‌ها و اصول طراحی معماری زمینه‌گرا در طراحی مجتمع مسکونی کدامند؟	دستیابی به اصول زمینه-گرایی در طراحی یک مجتمع مسکونی									
	چگونگی ترکیب اصول زمینه‌گرایی در غالب عناصر کالبدی و معماری در طراحی یک مجتمع مسکونی با رویکرد زمینه‌گرایی									

فهرست منابع

۱. بروس دلبیو براور، و سیدمحسن میری. (۱۳۸۰). زمینه‌گرایی معرفت‌شناختی. ذهن.
۲. جهانگیر مودن زاده، و میرسعید موسوی کریمی. (۱۳۹۶). دفاع از واقع‌گرایی هستی‌شناختی بدون التزام به واقع‌گرایی معرفت‌شناختی. ذهن، ۸۳-۱۱۲.
۳. حسن دانایی فرد، سیدمهدی الوانی، و عادل آذر. (بهار ۱۳۹۸). روش‌شناسی پژوهش کمی در مدیریت: رویکردی جامع. تهران: صفار.
۴. حسن دانایی فرد، سیدمهدی الوانی، و عادل آذر. (بهار ۱۳۹۸). روش‌شناسی پژوهش کیفی در مدیریت: رویکردی جامع. تهران: صفار.
۵. حسن دانایی فرد، و مجتبی امامی. (۱۳۸۶). استراتژی‌های پژوهش کیفی: تاملی بر نظریه پردازی داده‌بنیاد. اندیشه مدیریت، ۶۹-۹۷.
۶. حمیدرضا فرج شوشتری پور. (۱۳۹۵). درآمدی بر روش تحقیق مطالعه موردی. چهارمین کنفرانس بین‌المللی اقتصاد، مدیریت، حسابداری، با رویکرد ارزش‌آفرینی (الصفحات ۱-۹). تهران: سیویلیکا.
۷. شیلا خازنی، و پریسا علیمحمد. (۱۳۹۴). تاثیر اقلیم در معماری زمینه‌گرا. دومین کنفرانس ملی معماری و منظر شهری پایدار (الصفحات ۱-۱۰). مشهد: سیویلیکا.
۸. غلامرضا خاکی. (۱۳۸۲). کتاب روش تحقیق (با رویکرد پایان‌نامه‌نویسی). تهران: فوژان.
۹. محمدجواد مهدوی نژاد، محمدرضا بمانیان، و ندا خاکسار. (۱۳۸۹). هویت در معماری، تبیین معنای هویت در دوره‌های پیشامدرن، مدرن، فرامدرن. هویت شهر، ۱۱۳-۱۲۲.
۱۰. نورالدین عظیمی، آیناز شیرازی زاده، و مسعود رحیمیان. (۱۳۸۹). جایگاه فضاهای عمومی در شهرسازی معاصر با تاکید بر شهرهای ایران. دومین کنفرانس برنامه‌ریزی و مدیریت شهری (الصفحات ۱-۱۰). مشهد: سیویلیکا.

12. Alharahsheh, H. H., & Pius, A. (2020). A Review of key paradigms: positivism VS interpretivism. *Global Academic Journal of Humanities and Social Sciences*, 39-43.
13. Easton, G. (2010). Critical realism in case study research. *Industrial Marketing Management*, 118-128.
14. Fossey, E., Harvey, C., McDermott, F., & Davidson, L. (2002). Understanding and evaluating qualitative research. *Australian & New Zealand journal of psychiatry*, 717-732.
15. George, M. W. (2008). *The elements of library research: What every student needs to know*. Princeton, New Jersey, United States: Princeton University Press.
16. Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. *Handbook of qualitative research*, 163-194.
17. Jebb, A. T., Parrigon, S., & Woo, S. E. (2017). Exploratory data analysis as a foundation of inductive research. *Human Resource Management Review*, 265-276.
18. Mısırlı, A. T., Bener, A., Çağlayan, B., Çalıkı, G., & Turhan, B. (2014). A Methodology for Construction and Evaluation of Recommendation Systems in Software Engineering. In M. P. Robillard, W. Maalej, R. J. Walker, & T. Zimmermann, *Recommendation systems in software engineering* (pp. 329-355). Springer.
19. Pathak, V., Bijayini, J., & Kalra, S. (2013). Qualitative research. *Perspectives in Clinical Research*, 192.
20. Rashid, Y., Rashid, A., Warraich, M. A., Sabir, S. S., & Waseem, A. (2019). Case study method: A step-by-step guide for business researchers. *International journal of qualitative methods*, 1609406919862424.
21. Rule, P., & John, V. M. (2015). A Necessary Dialogue: Theory in Case Study Research. *International Journal of Qualitative Methods*, 1-10.
22. Saunders, B., Sim, J., Kingstone, T., Baker, S., Waterfield, J., Bartlam, B., . . . Jinks, C. (2018). Saturation in qualitative research: exploring its conceptualization and operationalization. *Qual Quant*, 1893-1907.
23. Saunders, M. N., Lewis, P., & Thornhill, A. (2019). *Research Methods For Business Students*. London, United Kingdom: Pearson.
24. Thomas, D. R. (2003). A general inductive approach for qualitative data analysis. *academia.edu*.
25. Woo, S. E., O'Boyle, E. H., & Spector, P. E. (2016). Best practices in developing, conducting, and evaluating inductive research. *Human Resource Management Review*, 1-10.